

The background is a dark red grid of 10x10 squares. Each square contains a white silhouette icon representing various fields of study: science (flasks, microscope, hourglass, globe), mathematics (square root symbol), literature (stacks of books), architecture (classical building, modern buildings), nature (trees), and technology (computer monitor, bicycle).

Sihtasutus
ARCHIMEDES

Aastaraamat 2011

ARCHIMEDES

Väljaandja: Sihtasutus Archimedes
www.archimedes.ee

Tallinn
Koidula 13a
10125 Tallinn
Tel 699 9399

Tartu
Väike-Turu 8
51013 Tartu
Tel 730 0800

ISSN: 1406-7714

Koostaja: Karin Kase
Keeletoimetaja: Karol Sepik
Kujundus: LaPub OÜ
Trükk: Ecoprint

Sihtasutus

ARCHIMEDES

Aastaraamat 2011

Sisukord

Juhatuse tervitus • 6

Elukestva õppe programm • 10

Üldharidusprogramm Comenius • 11

Kutsehariduse programm Leonardo da Vinci • 14

Kõrgharidusprogramm Erasmus • 16

Täiskasvanuhariduse programm Grundtvig • 19

Hariduspoliitika toetamine • 20

Haridusjuhtide õppelähetused • 20

Eurydice võrgustik • 22

Õpetajakoolituse stipendium • 22

Põhja- ja baltimaade hariduskoostöö programm Nordplus • 21

Euroopa tunnuskiri uuenduslikele keeleõppeprojektidele • 24

Eestikeelsete kõrgkooliõpikute programm • 25

ENIC/NARIC keskus • 26

Haridusdokumentide hindamine ja koostöövõrgu koduleht • 26

Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur • 28

Akadeemilised mobiilsustoetused ja stipendiumid • 32

Doktorantuur välismaal • 32

Noore õpetlase stipendium • 32

Kristjan Jaagu ja DoRa stipendiumid • 33

Kõrghariduse välisturundus • 36

Kõrghariduse arendusprogrammid • 38

Programm Primus • 38

Programm Eduko • 41

Hea õpetaja kuu • 43

Euroopa Noored Eesti büroo • 44

Programm Euroopa Noored • 44

Programm „Noorsootöö kvaliteedi arendamine” • 45

Teaduskoostöö keskus • 48

Rahvusvaheliste koostööprogrammide büroo • 48

COST võrgustik • 49

EURAXESS võrgustik • 49

Riiklike programmide büroo • 50

Eesti teaduse infrastruktuuride teekaart • 50

Eesti Teadusinfosüsteem • 50

Teaduskompetentsi nõukogu büroo • 51

Teaduse populariseerimise üksus • 52

TeaMe programm • 53

Struktuuritoetuste rakendamine • 56

Euroopa Sotsiaalfond • 56

Euroopa Regionaalarengufond • 58

Archimedes numbrates • 59

Archimedese töötajad • 59

Archimedese struktuur • 60

Archimedese eelarve 2011 • 61

Hea lugeja!

Käesolevast aastaraamatust leiad ülevaate Archimedese tegemistest 2011. aastal.

Sarnaselt varasemate aastate kokkuvõtetele saab öelda, et Archimedes on töötanud täistuuridel, kuid möödunud aastal on olnud paljude tegevuste osas ka võimalus vahekokkuvõtteid teha ja tulemustest rääkida.

2011. aastal jõudis Archimedeses Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri korraldamisel lõpule üleminekuhindamise periood Eesti kõrghariduses. Alates 1. jaanuarist 2012 saavad Eestis kõrgharidust pakkuda ainult need kõrgkoolid, kes said õppekavagruppide hindamisel positiivse tulemuse. Eesti läheb üle uuele kõrghariduse kvaliteedi kindlustamise süsteemile, mis asendab senist üksikute õppekavade akrediteerimist. Vahepealne üleminekuhindamine oli vajalik selleks, et riik saaks kindluse õppe kvaliteedi, ressursside piisavuse ja kõrgkooli jätkusuutlikkuse kohta.

Neli aastat on möödunud Archimedese tegutsemisest perioodi 2007 – 2013 struktuuritootuste rakendusüksusena. 2011. aasta lõpuks on oluline osa teadusele ja kõrgharidusele

planeeritud ligi 460st miljonist eurost kaetud konkreetsete programmide ja projektidega. Kuigi väljamakseid on tehtud kavandatud väiksemas mahus, on tänaseks olnud juba ka võimalus esimesi tulemusi hinnata. 2011. aasta novembris ja detsembris viidi läbi teaduse tippkeskuste vahehindamine, mille põhjal selgus, et kõik seitse 2008. aastal valitud tippkeskust tegutsevad välisekspertide arvamuse kohaselt teaduslikult väljapaistval tasemel ning võivad tegevusi kavakohaselt jätkata kuni Euroopa Liidu rahastamisperioodi lõpuni 2015. aastal. Kui märkimisväärne osa rakendusüksuse eelarvest on suunatud kõrghariduse ja teaduse taristu edendamiseks, siis tänaseks on jõutud planeeritud 19st ehitus- ja renoveerimisprojektist seitse objekti lõpetamiseni viia ning kõik need on näited tänapäeva tingimustele vastavast kaasaegsest õppe- ja töökeskkonnast. 2012. aasta väljamaksete suurendamiseks on Archimedes astunud jõudsaid samme ka toetuse saajate paremaks nõustamiseks ja maksete menetlemise kiirendamiseks.

Toremaid saavutusi jääb Archimedesel möödunud aastasse veelgi. Euroopa Noored Eesti

büroo 2011. aasta tippsündmuseks võib lugeda esmakordselt Eestis toimunud Tool Fair'i messi korraldamist. Tegemist oli rahvusvahelise suurüritusega, kus noorsootöötajad, koolitajad, koolituste korraldajad ja teised noortevaldkonna partnerid jagasid teavet ja kogemusi uutest meetoditest ja õppematerjalidest töös noortega. Tool Fair'i enam kui neljakümnes töötoas said osalejad näiteks üksteiselt õppida kultuuridevahelise dialoogi soodustamise meetodeid, harjutada kätt foto- ja videokunstis ja võtta osa esindusdemokraatia simulatsioonist. Messil osales üle 120 noortega töötava inimese 38st riigist, sealhulgas Euroopast, Balkanimaadest ja Põhja-Aafrikast.

Hariduskoostöö keskuse paljudest tegemistest võib välja tuua Teeviida messil avatud paviljoni "Maailm valla – Move in Europe", mis tutvustas noortele Euroopas õppimise, töötamise ja rahvusvahelise koostöö võimalusi. Kõrghariduse arenduskeskuse aastaürituseks saab nimetada oktoobris toimunud kõrgharidusfoorumit "Maailmale avatud ülikool", kus keskenduti rahvusvahelistumise mõjudele kõrgkoolis, vaadates Eesti inimeste toimetulekut üleilm-

ses konkurentsisis ning siinsete kõrgkoolide avatust väljastpoolt tulijatele.

Sel aastal sai alguse ka uue Euroopa Liidu rahastamisperioodi 2014+ planeerimine. Teaduskoostöö keskuse korraldatud konverents „Eesti Horisont 2020“ avas akna Euroopa teaduspoliitika kujundamise tulevikku. Konverentsil tehti tagasivaade teaduse 7. raamprogrammi senistele tulemustele ning arutati Eesti võimalusi Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevuse poliitika kujundamisel.

Ettevalmistusi uue eelarveperioodi kavandamiseks hakkasime tegema ka asutusesiselt. Juhatus algatas sihtasutuse strateegia ajakohastamise, mille käigus analüüsiti organisatsiooni tänaseid tugevusi ja nõrkusi ning töötati välja juhtimisindikaatorid. Alguse sai arutelu Archimedes 2020 visiooni kujundamisel, mis jätkub ühes koostööpartneritega käesoleval aastal.

Kuid möödunud aasta tõi Archimedesele kaasa ka ettevalmistuse üheks tõsiseks muutuseks. 23. veebruaril 2011 võttis Riigikogu vastu „Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse

muutmise seaduse“, millega otsustati teadustöö paremaks korraldamiseks luua Eestisse Teadusagentuur. Alates 1. märtsist 2012 jätkab Sihtasutuse Archimedes Teaduskoostöö keskus tööd Eesti Teadusagentuuri koosseisus.

Sihtasutuses lõpetavad tegevuse:

- ▶ Eesti Teadusinfosüsteemi büroo
- ▶ Teaduse populariseerimise tegevused
- ▶ Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevuse 7. raamprogrammi tegevuse koordineerimine
- ▶ COST koostööprogrammide alane nõustamine
- ▶ Riiklikud programmid TeaMe, KESTA ja TerVe ning Eesti teaduse infrastruktuuride teekaart.

Kuid nagu iga lõpp on millegi algus, saab kindlasti sellestki muutusest alguse kevadisel värske ja teadustöö korraldamise kvaliteedilt täiesti uuel tasemel koostöö Archimedese ja Teadusagentuuri vahel.

Juba märgitud tegevustest ja paljust muust tuleb aga täpsemalt juttu juba järgnevatel lehekülgedel.

Sihtasutuse juhatus

Love Sild

Rait Toompere

Meie missioon:

*Loomme arengukeskkonna,
mis aitab tagada Eesti hariduse
ja teaduse konkurentsivõime
maailmas!*

Elukestva õppe programm

Hariduskoostöö keskuse tellimusel hindas InterAct Projektid & Koolitus OÜ, kuidas on rahvusvahelistel koolitustel osalemine mõjutanud Eesti haridustöötajaid ja nende asutusi. Vaatluse all olid ajavahemikus 2007-2010 Comeniuse, Erasmuse, Leonardo da Vinci, Grundtvigi ja haridusjuhtide õppelähetuste programmi toel õpirändes osalenud haridustöötajad.

Hinnangust selgus, et lühiajalises ehk kuni kuuenädalases õpirändes on nelja aasta jooksul osalenud ligi **1800 Eesti haridustöötajat**. Uuringu tulemused olid rõõmustavad ja kinnitasid meie kogemust, et suur enamus jääb oma õpirändes käiguga väga rahule.

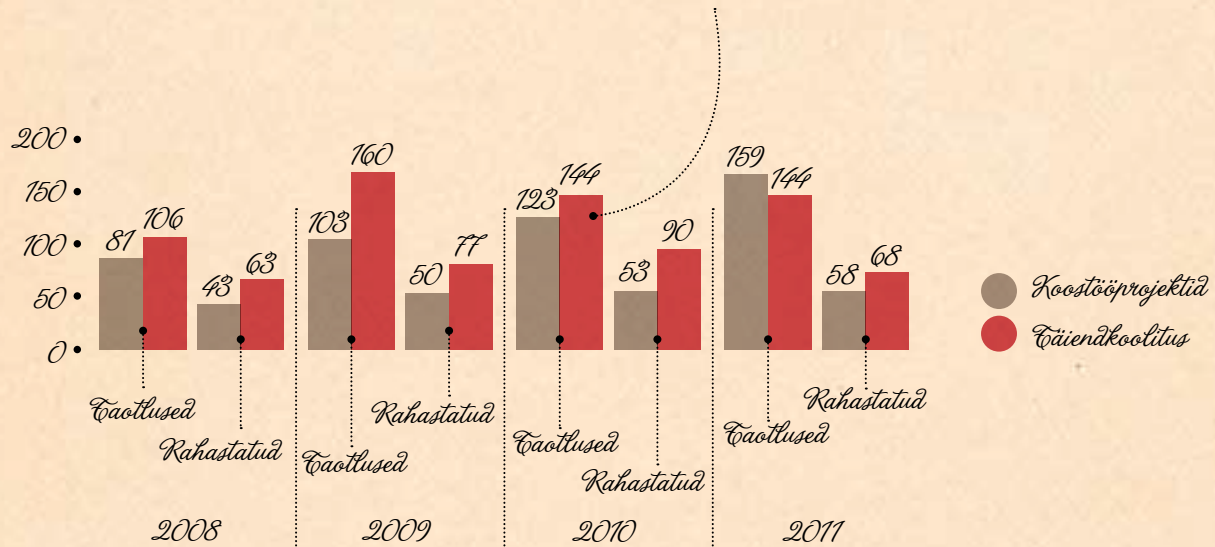
Aasta suursündmuseks kujunes koos Euroopa Komisjoniga Teeviida raames korraldatud eriprojekt „**Maailm valla - Move in Europe**“, kus huvilistele tutvustati võimalusi õpingute, töötamise, vabatahtlikuna tegutsemise ja rahvusvahelise koostöö vallas eelkõige Euroo-

pas, kuid ka mujal maailmas. Kaasatud oli 50 haridusalast projekti Eestist, Lätist ja Leedust, Youth on the Move algatuse saadik Eestis Rasmus Kaljupärv ning mitmeid huvitavaid esinejaid.

Tunnustamaks oma tublisid partnereid, autasustasime Koostöö kuldõunaga rahvusvahelises koostöös väljapaistvaid tulemusi saavutanud haridusasutusi. Koostöö kuldõuna 2011 ja rahalise preemia said Valga Gümnaasium, Tallinna Vana-Kalamaja Täiskasvanute Gümnaasium, Luua Metsanduskool ja Tallinna Tervishoiu Kõrgkool.

Comeniuse täiendkoolitustoetused ja koostööprojekte 2008-2011

Üldharidusprogramm Comenius

www.archimedes.ee/comenius

Comeniuse tegevused on Eesti koolide jaoks endiselt populaarsed ning nõudlus toetuste järele on aasta-aastalt kasvanud. **Koolide koostööprojektide** taotlusi esitati 2011. aastal 22% rohkem kui eelneval aastal. Kokku rahastati 58 projekti summas 1 062 000 eurot.

Täienduskoolitustel osalemiseks saatis oma taotluse 144 õpetajat ning toetada oli neist

võimalik 69 kogusummas 136 629 eurot. Enimvalitud sihtriigiks oli endiselt keeleõpetajate esimene valik Inglismaa (üks kolmandik toetatud taotlustest), järgnevad Austria, Kreeka, Itaalia ja Türgi.

Rahvusvaheline regionaalne koostöö maakondade, valdade ja linnade haridusosakondade/ ametite vahel Comeniuse **Regio programmi** näol hakkab tasapisi populaarsust võitma. 2011. aastal oli Regio kolmas taotlustähtaeg, mis näitas taotluste varasemast paremat kvaliteeti ja oli ka arvuliselt seni kõige suurem.

Taotlusi laekus viis, rahastati nelja taotlust kogusummas 99 327 eurot.

Tulevaste õpetajate koolipraktikale esitatud ja toetatud taotluste suhe on püsinud paar aastat stabiilne, esitati 15 ja rahastati 13 taotlust. Hästi toimib koostöö ülikoolide VÕTA koordinaatorite ja praktikajuhendajatega, et välismaal sooritatud praktika läheks arvesse vastavalt ülikoolide nõudmistele.

2011/2012 õppeaastal õpivad üldhariduskoolide **õpilaste õpirände** raames kaks Vändra Gümnaasiumi õpilast Hispaanias, kaks Miina Härma Gümnaasiumi õpilast Prantsusmaal ja kolm Viljandi Maagümnaasiumi õpilast Itaalias. Eesti õpilaste õpirännet toetati kokku ligi 13 000 euroga. Vändra Gümnaasiumi ja Miina Härma Gümnaasiumi õpiränne oli kahepoolne, see tähendab, et Eesti koolid võrustasid sama palju õpilasi välismaalt, kui nad välja saatsid.

Väliskoolitused avardavad silmaringi rookatusest robotiehituseni

LAURI VILIBERT,
Tallinna Kristiine Gümnaasium

Olin osalenud Eesti läbiviidavatel robotiehituse koolitustel, kuid tundsin end selle valdkonna õpetamises jätkuvalt ebapädevana. Juhuse tahtel avastasin enda jaoks Comeniuse täiendkoolitusprogrammi ning sealt ka täpselt minu ootustele vastava koolituse.

Esmapilgul tundus koolitustaotluse koostamine hirmutav ja ületamatu bürokraatia, kuid kui ma asusin seda pühendunumalt uurima, siis selgus, et esmamulje oli eksitav. Peagi sain teate, et minu taotlus on rahuldatud ja minu täiendkoolitus saab finantseeringu.

Asusin juuli keskpaigas teele, sihtkohaks Kreeta Ülikool. Kohale jõudes tabas mind positiivne üllatus: avatud ja rõõmsameelsed lektorid, jutukad kolleegid erinevatest riikidest, soe kliima ja muidugi Kreeka köök ja kultuur.

Koolitus kestis kokku üheksa päeva. Selle käigus konstrueerisid osalejad mitu lihtsamat ja keerukamat robotit, lisaks anti teoreetiline ülevaade robotika ajaloost, robotika kasutusvaldkondadest tänapäeval ja tutvustati võimalikke rakendusvaldkondi tulevikus. Selgitati robotiõpetuse vajalikkust koolis, selle mõju õpilaste arengule erinevates vanusegruppides ning käsitleti mitmeid lähenemisviise nii õpilase kui ka robotika seisukohalt.

Koolituselt naastes olin enesekindlam ja täis teotahet seda teemat oma klassitundides rakendada ja seeläbi ka end edasi arendada. Koostöös kooli juhtkonnaga soetasin esimesed robotiehituskomplektid, tutvustasin oma kogemusi kolleegidele ning kaasasin ka edasisse arendusprotsessi kooli füüsikaõpetaja.

Nüüdseks, kus koolitusest on möödas umbes pool aastat, on käes esimesed tulemused. Robotiehitus leiab rakendamist nii füüsika kui ka tehnoloogia tundides ja õpilastele see meeldib. Kuu aja eest osalesid meie õpilased rahvusvahelise robotiehitusvõistluse „**First Lego League**“ Eesti eelvoorus ning 24 osavõtja seas saavutati auhinnaline 3. koht ning pälviti ka eripremia. Lisaks oleme koostamas koostöös partnerkoolidega välisriikidest järgmist robotiehitusprojekti.

Olles need 9 päeva koos kolleegidega erinevatest riikidest, sain juurde rahvusvahelisi kontakte, omandasin teadmisi teiste riikide haridussüsteemide kohta ja arendasin märgatavalt oma inglise keele oskust. Lisaks sai mulle selgeks, et meil kõigil on teineteiselt palju õppida ja teistele ka palju õpetada. Olgu selleks koolituseks siis robotiehitus Kreekas või rookatuse ehitus Eestis!

Kutsehariduse programm Leonardo da Vinci

www.archimedes.ee/leonardo

Leonardo programm toetab:

- ▶ õpirändeprojekte õppuritele, kutseõppespetsialistidele ning ettevõtete töötajatele
- ▶ koostööprojekte, mis keskenduvad asutuste vahelisele koostööle
- ▶ uuendussiideprojekte, vahendavad kvaliteetseid kutsealase koolituse tooteid ühest riigist teise

Õpirändeprojekte laekus programmile 67, neist toetati 52 kogusummas ligi 1,3 miljonit eurot.

Koostööprojektid hõlmavad Leonardos koha uuendussiidre ja õpirände vahel, luues õppeasutustele uusi võimalusi institutsionaalseks arenguks. 2011. aastal esitati 48 projektitaotlust, neist finantseeriti seitset koostööprojekti summas 103 000 eurot.

Uuendussiidreprojektide taotlusi esitati 6 ning rahastati kaht projekti summas 335 002 eurot.

Leonardo programmi põhisündmus oli 11. - 14. septembril toimunud kontaktseminar teemal "Matching labour market supply with labour market demands" („Tööturu pakkumiste ja nõudmiste sobitamine“). Uudse tegevusena pakkusime osalejatele võimalust külastada viimasel seminaripäeval Tallinna kutseõppeasutusi, seda võimalust kasutasid peaaegu pooled.

Uuendussiirdeprojekt ühendab arvutid ja tööpingid

Kaasaegse masina-, metalli- ja aparaaditööstuse ettevõtte tootlikkuse, paindlikkuse ja toodangu kvaliteedi määrab ära arvjuhtimisega seadmete kasutamise ja käsitlemise oskus.

HKK Leonardo da Vinci programmi toetusel viidi Tallinna Tehnikakõrgkooli mehhaanika-teaduskonna poolt ellu uuendussiirdeprojekt "Arvjuhtimise kompetentsikeskus virtuaaltarkvara kasutamiseks". Projekti põhiliseks märksõnaks võiks olla SYMplus tarkvaral põhinev innovaatiline tehnoloogiasiiire, mille olulisimaks tulemuseks on litents eesti keeleskeskkonda toodud SYMplus tarkvara koolituseesmärkidel kasutamiseks. Lisaks loodi projekti käigus tarkvarapaketi kasutamiseks vajalik neljakeelne (eesti, vene, inglise ja saksa keel) Microsoft Access 2007 keskkonnas toimiv sõnastik 650 märksõnaga.

Saksa firma R.&S. Kelleri loodud tarkvara võimaldab oluliselt tõsta õppeprotsessi efektiivsust. Alates 2012. aastast on õppurite käsutuses kvaliteetselt illustreeritud arvjuhtimisega tööpinkide töövihikud, mida toetavad simulatsiooniprogrammid arvutis. SYMplus

on töötatud välja freesimise ja treimise tehnoloogiatele ning kujutab endast sümbioosi tarkvara moodulitest ja arvjuhtimisega tööpinkide enimlevinud tootjate (näiteks Siemens ja Fanuc) juhtimissüsteemide simulaatorist.

Õppeprotsess toimub virtuaalses tootmiskeskonnas, materjalide töötlemise programmid koostavad õppurid arvutis. Jälgida saab detaili paigaldust, kinnitust, tööriista ja detaili liikumit jne. Nii õppur kui õppejõud saavad loodud programme õppeklassis asuval töökojal virtuaalselt kontrollida ning korrigeerida. Sellega välistatakse tööpingi ja tööriista sage- dased vigastused, mis tekivad töötlemisprogrammi koostamisel tööpingis.

Projekti tulemust saavad nii taseme- kui täiendõppeks kasutada kõik Eesti mehhatroonika ja CNC pinkidega tegelevad õppeasutused ja ettevõtted: 26. aprillil 2011 tutvustati laiemale avalikkusele Tallinna Tehnikakõrgkooli arvjuhtimise kompetentsikeskust ja 13. detsembril avati Tallinna Tehnikakõrgkooli lõiketööde labor.

*Vaata ka
videot aadressil:*

<http://vimeo.com/35135335>

Kõrgharidusprogramm Erasmus

www.archimedes.ee/erasmus

Eesti kuulub jätkuvalt nende riikide hulka, kus **üliõpilaste õpiränne** pidevalt kasvab – 2010/2011. õppeaastal ületas väljaminevate üliõpilaste arv tuhande piiri ehk Erasmus programmiga õppis välismaal **1029 üliõpilast**.

2010/2011. õppeaastal osales programmis **24 kõrgkooli**. Programmi tegevusteks jagati kokku 3,36 miljonit eurot, millest ligi 8,4% moodustas Haridus- ja Teadusministeeriumi kaasfinantseering.

Suurima osalusaktiivsusega paistsid silma Tartu Kõrgem Kunstikool (8,9%), Eesti Kunstiakadeemia (6,8%), Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia (6,2%) ja Eesti Lennuakadeemia (3,6%). Sissetulevate ja väljaminevate üliõpilaste koguarv on endiselt heas tasakaalus (vastavalt **788** ja **1029** üliõpilast).

Õppejõudude ja personali õpiränne on Eestis jätkuvalt aktiivne, 2010/2011. õppeaastal 432 inimest.

*Erasmus üliõpilaste vahetus
2000/2001 - 2011/2012*

**numbrid on esialgsed,
koondstatistika veel puudub

Sissetulevatele üliõpilastele korraldati Eesti kõrgkoolide poolt 7 eesti keele **intensiivkursust**. Kokku on võimalik kursustel osaleda 112 Eestisse õppima tuleval Erasmuse üliõpilasel.

2011. aastal esitati 12 Erasmuse **intensiivprojekti** taotlust ning neist otsustati toetada seitset projekti kogusummas 171 309 EUR.

2011. aasta märtsis kuulutas Euroopa Komisjon välja Erasmuse programmi 25. aastapäeva riiklike saadikute konkursi 2012. aastaks. Eestist valiti saadikuteks Tallinna Ülikooli üliõpilane **Helen Margus** ja Tallinna Ülikooli õppejõud **Sirje Virkus**. Saadikute ülesanne on programmi reklaamimine ja nähtavuse suurendamine 2012. aastal toimuvatel juubeliaasta üritustel.

	<i>Mobilus välja</i>	<i>Sh õppurid välja</i>	<i>Sh praktikandid välja</i>	<i>Mobilus sisse</i>
1999/2000	183	183		53
2000/2001	255	255		84
2001/2002	274	274		115
2002/2003	304	304		170
2003/2004	305	305		166
2004/2005	444	444		273
2005/2006	511	511		371
2006/2007	572	572		489
2007/2008	717	595	122	619
2008/2009	761	551	210	701
2009/2010	939	725	214	767
2010/2011	1029	788	241	815*
2011/2012**	1063	789	274	
Kokku	7357	6296	1061	4623

Riiklikud saadikud tutvustavad 25-aastaseks saanud Erasmus programmi

Seoses Erasmuse programmi 25. aastapäevaga kuulutas Euroopa Komisjon 2011. aasta märtsi algul välja konkursi programmi riiklike saadikute leidmiseks kõikidest programmis osalevatest riikidest. Igast riigist valiti üks saadik üliõpilaste ja üks saadik õppejõudude või ülikooli töötajate hulgast.

Euroopa Komisjon tagas siinkohal vastavalt võimalustele tasakaalu meeste ja naiste, õp-

pijate ja praktikantide ning õppejõudude ja töötajate vahel. Lõpliku valiku kriteeriumiks kujunes vahetuse sihtkoha erilisus, tegevusvaldkond ja taotluse unikaalsus.

Saadikute ülesandeks on Erasmus programmi reklaamimine ja nähtavuse suurendamine juubeliaastal, osaledes erinevatel, nii Euroopas kui riiklikul tasandil korraldatavatel, konverentsidel ja muudel üritustel.

Lisaks avaldatakse saadikuid tutvustavad artiklid Euroopa Liidu ametlikul kodulehel ja aastapäeva brošüüris. Valitud saadikutega tehakse ka videoklipid.

Besti Erasmus saadikud:

SIRJE VIRKUS

Tallinna Ülikoolist on Erasmus programmis õppejõuna/töötajana osalenud juba alates 2000. aastast. Sirje on läbi aegade olnud üks aktiivsemaid rahvusvahelistumise protsessi edasivijaid Tallinna Ülikoolis. Erasmus õppejõuna on ta viinud õppetööd läbi väga paljudes erinevates partnerülikoolides üle Euroopa.

Erasmus programmi alased tegevused on seni ja on ka tulevikus olulised Tallinna Ülikooli ja TLÜ Infoteaduste Instituudi rahvusvaheliste eesmärkide saavutamisel. Sirje aktiivne töö Erasmus programmi raames on tugevalt kaasa aidanud terve ülikooli arengule.

HELEN MARGUS

Helen lõpetas Tallinna Ülikooli psühholoogia eriala, 2005. aastal õppis ta viis kuud Erasmus vahetusüliõpilasena Kreekas Ioannina ülikoolis. Enne välisõpingute algust kandideeris Helen kreeka keele kursustele Thessalonikis, mis andis talle võimaluse elada kahes erinevas Kreeka linnas ning tutvuda kahe erineva välisülikooliga.

Helen hindab oma Erasmuse kogemust väga kõrgelt, sest see aitas tal areneda paremaks suhtlejaks ning õpetas olema avatud ja tolerantne teiste rahvuste suhtes.

Täiskasvanuhariduse programm Grundtvig

www.archimedes.ee/grundtvig

2011. aastal kasvasid taotluste arvud programmis ligi veerandi võrra, seda eriti koolituskursuste ja koostööprojektide osas. Grundtvigi programmi kogueelarve kasvas 4% ja moodustas 426 000 eurot. Täiskasvanuhariduse valdkonna töötajate **täienduskoolitusteks** eraldati toetusi 31 inimesele.

Programmile esitati 70 **õpikoostööprojekti** taotlust, millest toetati 21 projekti. Viimasel ajal on Grundtvig büroo hakanud Eesti võimalikke juhtpartnereid intensiivsemalt nõustama ja koolitama ja see töö on ka vilja kandnud – Eestist esitatud juhtpartnerite taotluste arv on kasvanud ja neist kaks – Eesti Kirjanike Muuseumide Ühing ja Sokuturi MTÜ – said ka toetust.

Õpiringide taotlusi esitati kokku 9 ning rahvusvahelisse õpiringide kataloogi pääsesid 2 Eesti projekti. Toetatud õpingid paistsid silma omanäoliste ja seni esindamata teemade poolest: inimsõbraliku linnaruumi kujunemine ja areng (Linnalabor MTÜ) ning ääreala väikese kultuuri ja traditsioonide säilitamine

vene vanausuliste näitel (Virumaa Koolituskeskus MTÜ).

2011. aasta suveks valmis Euroopa Komisjoni tellitud Grundtvigi õpiringide üle-Euroopaline uuring, mis võttis kokku uue tegevuse kahe esimese aasta tulemused. Võib endiselt kindlalt väita, et õpingid on üks populaarsemaid 2009. aastal alustanud uutest tegevustest programmis. See on ka ainus Grundtvigi alltegevus, mis on otse avatud kõigile Euroopa täiskasvanutele, kes soovivad end oma huvialades arendada. Enim rahastatakse selliseid õpitubasid, mis toetavad vähemate võimalustega eurooplaste sotsiaalseid- ja põhioskusi.

Grundtvigi **eakate (50+) vabatahtliku teenistuse** taotlusvoorus esitati 7 projekti, millest toetati ühte organisatsiooni. Nii on alanud koostöö Viljandimaa Vabatahtlike Keskuse ja Poola Olsztyni linna kunstnike assotsiatsiooni vahel, mille käigus vahetatakse järgmistel suvedel üle viiekümneaastasi vabatahtlikke mõlema linna keskaja päevade organiseerimisel.

Huvi eakate vabatahtliku tegevuse projektide vastu on viimasel aastal tõusnud, kuid siiski veel väga paljud täiskasvanute koolitusasutused ei näe eakate välisvabatahtlike kaasamist oma asutuse töösse kui ainulaadset võimalust oma kogukonna arendamisel.

Hariduspoliitika toetamine

Haridusjuhtide õppelähetused

www.archimedes.ee/haridusjuhid

Haridusjuhtide õppelähetuste programm edendab Euroopa riikide koostööd **hariduspoliitika** kujundamisel ja **hariduse juhtimisel**. Ühenädalase välislähetuse raames saavad koolijuhid, haridusametnikud ja teised hariduse arendamisega seotud asutuste esindajad üle Euroopa vahetada kogemusi ja võrrelda riikide erinevaid lähenemisi hariduspoliitika eri aspektides.

2011. aastal esitati õppelähetusel osalemiseks 63 taotlust, toetus eraldati 31 inimesele. Populaarsemad sihtriigid olid endiselt Suurbritannia ja Saksamaa.

Eestis toimub 2011/2012. õppeaastal kolm **õppelähetust**. 19. – 23. septembril korraldas Tallinna Haridusamet õppelähetuse teemal *“Development of management and quality systems of educational institutions in Tallinn municipality”* (“Tallinna linna haridusasutuste juhtimis- ja kvaliteedisüsteemide arendamine”), jagades jagas kogemusi, kuidas kohalik omavalitsus saab olla edukas koolide suunaja ja arendaja detsentraliseeritud haridusmudeli korral.

Tallinnas toimus heade kogemuste vahetamise nädal

MEELIS KOND,
Tallinna Haridusameti
hariduskorralduse teenistuse direktor

19.-23.septembril 2011 oli Tallinna Haridusametil heameel võõrustada 13 välisriikide haridusjuhti, kelle seas olid koolijuhid, õppealajuhatajad, omavalitsuste haridusametnikud ja kooliinspektorid Austriast, Belgiast, Hispaaniast, Saksamaalt, Suurbritanniast, Rumeeniast, Prantsusmaalt, Itaaliast ja Portugalist.

Kuna hariduse kvaliteedi temaatika on nii Eestis kui ka Euroopas pikka aega olnud oluline hariduspoliitilise arutelu objekt, siis otsustasime korraldada õppelähetuse teemal „Juhtimise ja kvaliteedi tagamise süsteemide arendamine Tallinna haridusasutustes“.

Lisaks Eesti kohta saadud teadmistele jagasid külalised oma esinemistes parimat praktikat oma riigist ja oma asutusest. Õppelähetus võimaldas osalejatel veenduda, et vaatamata sellele, et haridussüsteemid on riigiti erinevad, on toimumas suundumused detsentra-

liseeritud haridusmudeli suunas, kus üha enam õigusi ja vastutust on kohalikul ja kooli tasandil ja kus välishindamine ja inspekteerimine on loovutamas kohta sisehindamisele.

Taalise lähetuse väärtus on nii korraldajale kui ka osalejale ennekõike selles, et lühikese aja jooksul, küllastamata mitmeid riike ja maid, on võimalus saada hulganisti teavet ja häid mõtteid uuendusteks hariduses riigi, omavalitsuse või õppeasutuse tasandil.

Esimest korda korraldas Tallinna Haridusamet Euroopa haridusjuhtidele õppealähetuse 2008. aastal.

Eurydice võrgustik

Euroopa haridusteabe võrgustiku Eurydice tegevuse eesmärk on koguda Euroopa Liidu liikmesriikide, EFTA/EEA maade ja kandidaat-riikide võrreldavat haridusteavet ja teha see huvilistele kättesaadavaks nii publikatsiooni- dena kui ka Interneti vahendusel.

2011. aasta detsembris avati pidulikult **Eurypedia** – Euroopa haridussüsteemide entsüklopeedia, mida pidevalt uuendatakse ja täiendatakse. Eurypedia hõlmab 38 haridus- süsteemi ning sisaldab üle 5000 artikli, info on kättesaadav nii teemade kui riikide kaupa. Eraldi peatükk annab ülevaate muudatustest riikide seadusandluses, sh eriti reformidest, mis seotud Euroopa Liidu strateegia ET 2020 elluviimisega.

Suur osa Eurydice Eesti programmi tegevustest 2011. aastal oli seotud eelkõige Eesti haridus- süsteemi ülevaate koostamisega Eurypedia tarbeks, mis hõlmas 14 peatükki ehk üle 100 artikli nii eesti kui inglise keeles.

HTM õpetajakoolituse stipendium

2011. aastal oli eelistatud sihtgrupp loodus-, täppis- ja tehnoloogia õpetajakoolituse õppe- kaval õppivad üliõpilased. Konkursile laeku- nud 323 taotluse hulgast otsustas stipendiumi nõukogu eraldada 88 stipendiumi **kogusum- mas 113 444 eurot**.

Põhja- ja Baltimaade hariduskoostöö – Nordplus programm

www.archimedes.ee/nordplus

2011. aastal lõppesid Nordplus programmi esimesed 4 aastat ning Põhjamaade Ministrite nõukogu kuulutas välja programmi uue perioodi aastateks 2012 – 2016.

Nelja aasta tulemuste põhjal võib öelda, et sõna „Nordplus“ on Eesti haridusringkondades tuntuks saanud. Võrreldes teiste Balti riikidega on Eesti olnud asutuste arvu poolest kõige aktiivsem osaleja programmis, seda vaatamata oma oluliselt väiksemale elanike arvule. Eesti asutused on aastatel 2008 – 2011 kokku koordineerinud 62 projekti ehk 3,5% kõikidest Nordplus programmi projektidest. Kokku on Eesti asutused osalenud Nordplus programmi projektides kas koordinaatori või partnerina 470 korral.

Esimese perioodi lõpu puhul valmis Nordplus programmi tulemusi ja parimaid projektinäiteid tutvustav trükis, millega saab tutvuda meie kodulehel.

Euroopa tunnuskiri uuenduslikele keeleõppeprojektidele

Euroopa Komisjon kehtestas 2011. aasta konkursi eelisteemadeks keeleõppe võimaluste loomise uussaabujatele ja erialakeele oskuse arendamise. Konkursile laekus 22 taotlust, neist ainult üks esimesest teemavaldkonnast.

Žürii otsustas välja anda kolm preemiat, arvestades preemiafondi suurust ja esitatud taotluste arvu ning kvaliteeti.

Tunnuskirja ja rahalise preemia said:

- ▶ Sisekaitseakadeemia ainulaadse ja innovaatilise elektroonilise keeleõppe tarkvara **Keelerobot** loomise eest;

- ▶ Tallinna Teeninduskool majutus- ja teenindusvaldkonna internetipõhise eesti keele ja kultuuri õppevara **Becult Extend** loomise eest;
- ▶ Tartu Ülikooli keelekeskus õpiobjektide sarja **Ruumi tähendusega prepositsioonid, postpositsioonid ja verbid** väljatöötamise eest.

Kultuuriaastat silmas pidades otsustas žürii ära märkida tunnuskirjaga Tallinna Õismäe Gümnaasiumi projekti **Tallinn – Berliin: eesti – saksa kultuuri lühisõnastik**.

Eestikeelsete kõrgkooliõpikute programm

Programmi neljandal tegevusaastal jätkusid tegevused eestikeelsete õpikukäsikirjade koostamise ja väljaandmise osas.

2011. a ilmus trükist 6 õpikut:

Enno Reinsalu „Eesti mäendus“

Eesti Füüsika Seltsi tõlkeõpik „Üldfüüsika“ I osa

Toivo Järviselise „Veterinaarparasitoloogia“

Arvo Otsa „Soojustehnika“

Leif Kalevi ja autorite kollektiivi „Politoloogia ja valitsemise alused“

Leif Kalevi ja autorite kollektiivi „Politoloogia ja valitsemise alused“

Leif Kalevi ja autorite kollektiivi „Politoloogia ja valitsemise alused“

Aasta lõpus kuulutati välja uus konkurss 2012. aastaks ning parima 2011. aastal ilmunud kõrgkooliõpiku konkurss, mille tulemused avaldatakse emakeelepäeval 2012.

Parima 2010. aastal ilmunud kõrgkooliõpiku auhinna pälvisid eelmisel aastal võrdsete hääletustulemustega 2 õpikut – Ain Raali „Farmakognosia“ ja Endel Laulu ja autorite kollektiivi poolt koostatud „Eesti kooli ajalugu“ II köide.

Eesti ENIC/NARIC keskus

Haridusdokumentide hindamine ja koostöövõrgu koduleht

www.enic-naric.net

Eesti ENIC/NARIC Keskus (Akadeemilise Tunnustamise Infokeskus) on Sihtasutuse Archimedes struktuuriüksus, mis kuulub Euroopa Nõukogu, UNESCO ja Euroopa Komisjoni koostöövõrkudesse ENIC ja NARIC. Need rahvusvahelised võrgustikud tegelevad välisriigi diplomite, tunnistuste ja kraadide hindamisega, tunnustamisalase nõustamisega ja kõrgharidusalase informatsiooni jagamisega.

Euroopa Nõukogu, Euroopa Komisjoni ja UNESCO algatusel on loodud ENIC/NARIC koostöövõrgu koduleht www.enic-naric.net, mis on oluline töövahend ja infoallikas koostöövõrkude liikmetele, kvalifikatsioonide hindajatele ja nende omanikele.

2011. aastal esitati keskusele hindamiseks ja vastavuse määramiseks **827 haridust tõendavat dokumenti** kokku **81 välisriigist**. Enim esitati hindamiseks Venemaa, endise NSV Liidu, Soome, USA, Ukraina ja Gruusia haridusdokumente.

Möödunud aastal tehti keskusele **1396 päringut**, mis puudutasid välisriikide ja Eesti

haridussüsteeme, kõrgkoole, kvalifikatsioone, tunnustamist reguleerivaid dokumente ning tunnustamise põhimõtteid.

Nii päringute kui ka hindamiseks esitatud haridusdokumentide arv on võrreldes eelmiste aastatega suurenenud.

Kutsealase tunnustamise osas täidab Eesti ENIC/NARIC keskus kontaktpunkti ülesandeid, milleks on kutsealase tunnustamise taotlejate edasisuunamine pädevate asutuste poole ning kutsealase tunnustamise protseduurist teavitamine. 2011. aastal pöörduti keskuse poole eelkõige huviga saada infot kutsealase tunnustamise üldpõhimõtetest ning tervishoiu- ja õpetajakutsest.

Keskus annab kõrgkoolidele muuhulgas teavet ja nõu ka akadeemilise õiendi ja ingliskeelse lisadokumendi *Diploma Supplement* täitmise kohta. Seoses sellega uuendati akadeemilise õiendi täitmise juhendit, mis hakkas kehtima alates 1. jaanuarist 2012 välja antavatele diplomitele.

Kuna keskusel on pikaajaline kogemus Venemaa diplomite hindamisel, osaleti rahvusvahelistel seminaridel ettekannetega, mis käsitlesid Venemaa kõrgharidussüsteemi, kvalifikatsioone, diplomite müüki ning võttingute tuvastamist.

ENIC

European Network of National
Information Centres on Academic
Recognition and Mobility

NARIC

National Academic Recognition
Information Centres

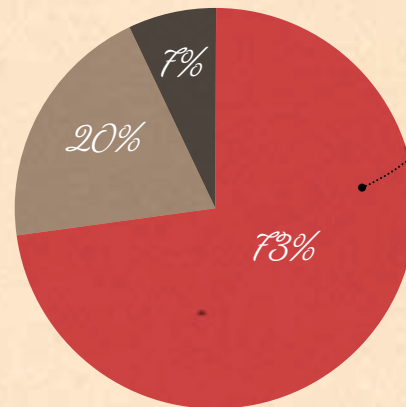
Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur

ekka.archimedes.ee

Üleminekuhindamine jõudis lõpule

2011. aastal jõudis lõpule Eesti kõrghariduse üleminekuhindamine, mis märgib üleminekut ühest kõrghariduse kvaliteedi hindamise ja koolituslubade andmise süsteemist teise. Üleminekuhindamise tulemusel võib kõrgkool saada kas tähtajatu või tähtajalise (kuni kolm aastat) õppe läbiviimise õiguse. Alates 1. jaanuarist 2012 saavad Eestis kõrgharidust pakkuda ainult need kõrgkoolid, kes on selleks ajaks saanud õppekavagruppide hindamisel positiivse tulemuse ja EV Valitsus on andnud neile õiguse õpet läbi viia.

Üleminekuhindamise otsused

- Tähtajatu koolitusluba (185)
- Tähtajaline koolitusluba (51)
- Koolitusluba mitte anda (18)

- ▶ Üleminekuhindamisel osales (2009-2011) **33** kõrgkooli
- ▶ Hinnati 28 õppekavagruppi, kuhu kuulus **670** õppekava
- ▶ Üleminekuhindamisel osales **158** Eesti eksperti
- ▶ Toimus kokku **254** hindamist – 130 tavamenetlust ja 124 lihtmenetlust
- ▶ Kõigi hindamisotsuste ja ekspertaruanne-
tega on võimalik lähemalt tutvuda EKKA
andmebaasis – <https://wd.archimedes.ee/andmebaas>
- ▶ Üleminekuhindamise lõpetuseks koostati
analüütiline ülevaade üleminekuhindami-

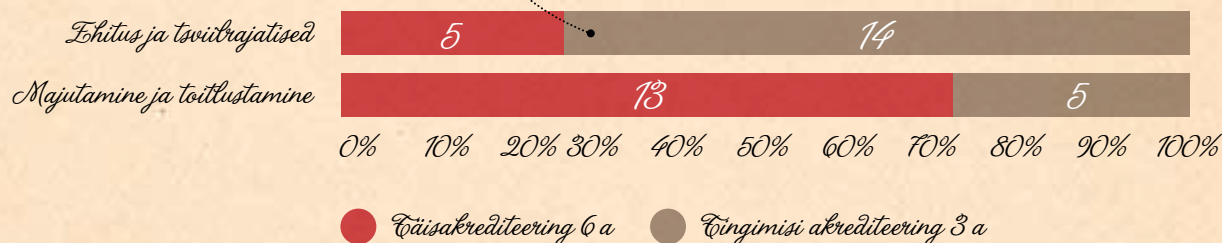
se tulemustest “**Üleminekuhindamine – kõrghariduse välishindamise erijuhtum Eestis 2009-2011**”

- ▶ Lisaks koostati infomaterjalid “**Üleminekuhindamise tulemused**” ja “**Üleminekuhindamise tulemused kõrgkooliti**”

Käivitus kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimine

2011. aastal käivitus EKKA-s kutseõppe õppekavarühmade akrediteerimine. Pilotvoorus hinnati ehituse ja tsiviilrajatiste ning majutamise ja toitlustamise õppekavarühmasid.

Otsused õppekavariühmade kaupa

Akrediteerimisprotsessis osales 24 õppeasutust.

Hinnati kokku 37 kooli õppekavariühma - majutamise ja toitlustamise õppekavariühmas 18 kooli ja ehituse ja tsiviilrajatiste õppekavariühmas 19 kooli.

Hindamisel osales 41 eksperti, sealhulgas 17 tööandjate esindajat. Toimus kaks hindamiskspertide koolitust – kolmepäevane koolitus veebruaris ja kahepäevane vaheseminar augustis.

Tulemused: 18 täisakrediteeringut kuueks aastaks ja 19 tingimisi akrediteeringut kolmeks aastaks.

Kokkuvõtteks kutseõppe õppekavariühmade akrediteerimise pilootvoorst koostati infomaterjal: Kutseõppe õppekavariühmade akrediteerimine – pilootvoor 2011 (koostajad Marge Kroonmäe, Liia Tüür, Heli Mattisen) www.ekka.archimedes.ee/files/Piloot2011.pdf

Võeti vastu kõrgkoolide institutsionaalse akrediteerimise tingimused ja kord

EKKA poolt valmistati 2011. a ette institutsionaalse akrediteerimise tingimused ja kord.

Dokument võeti EKKA - hindamisnõukogu poolt vastu 1. aprillil. Esimese kõrgkoolina osales institutsionaalse akrediteerimise protsessis Sisekaitseakadeemia. Hindamisotsuse Sisekaitseakadeemia osas võtab EKKA hindamisnõukogu vastu 2012. aastal. 2012. aastaks on planeeritud juba nelja kõrgkooli institutsionaalne akrediteerimine.

Institutsionaalse akrediteerimise tingimused ja kord:

www.ekka.archimedes.ee/files/Institutsionaalse-akrediteerimise-tingimused-ja-kord.pdf

Akadeemilised mobiilsustoetused ja stipendiumid

archimedes.ee/amk

Aastal 2011 jätkasime kõrghariduse arenduskeskuse mobiilsusbüroo administreerimisel toetuste jagamist nii riiklike stipendiumiprogrammide kui ka Euroopa Sotsiaalfondist rahastava programmi DoRa raames.

2011. aastal andsime välja 890 stipendiumit välismaal õppimiseks ja 250 stipendiumit Eestisse õppima asumiseks.

Välismaal õpib 65 doktoranti

Riikliku koolitustellimuse stipendiumiga toetatakse täismahus doktoriõpinguid välisülikoolis. Selle raames õpib 2011. aasta lõpu seisuga välismaal 65 doktoranti, doktorikraa-

di on erinevates välisülikoolides kaitsnud 61 doktoranti. 2011. aastal anti välja üksteist stipendiumit kogusummas 166 000 eurot (hinnangulised kulud 2011. aastal alustanud tudengite õpingutele 2011/2012. õppeaastal).

Noore õpetlase stipendiumi tõsteti

Toetatakse värskeid keskkoolilõpetajaid, kes asuvad õppima tunnustatud välisülikooli esimesel kursusel. Aastal 2011 anti välja taas 10 stipendiumit kogusummas 40 000 eurot.

2011. aastal tõsteti ühele stipendiaadile maksitava toetuse suurus 4000 euronni senise 3200 euro asemel.

Kristjan Jaagu ja DoRa stipendiumid

Kuni aastapikkuseid lähetusi rahastavaid stipendiumiprogramme on mobiilsusbüroo pakutavate seas neli: riigieelarvest rahastatavad Kristjan Jaagu tasemeõppe ja osalise õppe stipendiumid ning Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava programmi DoRa tegevused 6 ja 7.

Neist kolme raames saab välismaale õppima minna semestriks, tasemeõppe raames võib tudeng välisülikoolis viibida kuni ühe aasta. Tasemeõppe stipendiumikonkurss on nimeetatud programmidest jätkuvalt suurima konkursiga – igal aastal laekub taotlusi 80 ringis, neist toetuse saab kolmandik taotlejatest.

Kuni 21 päeva kestvale lähetusele minekuks on magistrantidel, doktorantidel ja noortel õppejõududel kaks toetusvõimalust: riiklikult

finantseeritav Kristjan Jaagu välissõidu stipendium ning ESF programmi DoRa tegevuse 8 stipendium.

2010/2011. õppeaastal jagati kolme taotlusvooru raames välja 99 stipendiumit, taotlusi aga laekus kolmes voorus kokku 351. Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava DoRa programmi tegevus 8 vahendeid kasutatakse jätkuvalt hoogsalt – ühes õppeaastas jagatavate stipendiumite arv on ligikaudu 700.

Nii pikemate kui ka lühemate lähetuste puhul on popimad sihtriigid läbi aegade olnud Soome, Rootsi, USA, Suurbritannia, Taani, Saksamaa ja Prantsusmaa.

Lühemate lähetuste puhul ei ole harvad ka eksootilised sihtkohad nagu Hiina, India ja Tai.

Välisõppejõudude kaasamine

ESF programmi DoRa tegevuse 2 raames on välja jagatud 40 välisprofessori kohta. 2011. aastal alustas neist tööd 8.

Kokku töötas 2011. aastal Eesti kõrgkoolides antud tegevuse raames 23 professorit. 2011. aasta lõpuks oli tegevuses kulunud summa suurusks 1 714 000 eurot.

Rahvuskaaslaste programm tõi õppima 38 väliseestlast.

Programmi raames toetakse väliseesti noorte õpinguid Eesti avalik-õiguslikes ülikoolides,

riiklikes rakenduskõrgkoolides ja kutsehariduskeskustes.

Õppeaastal 2011/2012 on rahvuskaaslaste programmi kaasatud 38 väliseestlast, kellele jagati stipendiume 154 000 euro eest.

Doktorantuur Eestis

Eesti ülikoolidesse on asunud õppima 120 välisdoktoranti, kes on Eestisse tulnud kas ESF programmi DoRa tegevuste 4 ja 5 vahendusel või siis välisdoktorantide programmi raames.

Kokku on stipendiume makstud ligikaudu 680 000 euro eest.

Välismagistrandid Eestis

Jätkus välistudengite toetamine, kes soovivad õppida Eesti ülikoolides ingliskeelsetel magistriõppe kavadel.

2011. aasta lõpuks on toetus eraldatud ligikaudu 80 DoRa tegevus 9 stipendiaadile.

Doktoriõppe läbimine koostöös ettevõtetega

Jätakuvalt edukas oli DoRa programmiline tegevus, mis toetab doktoriõppe läbimist koostöös ettevõtetega. Antud juhul on eesmärgiks

praktilise väljundiga teadustegevus, mis panustaks Eesti ettevõtete konkurentsivõime suurendamisse ning tippspetsialistide ringi laiendamisse eelisarendatavates valdkondades. Nendeks valdkondadeks on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, materjalitehnoloogia, keskkonnatehnoloogia, biotehnoloogia, energeetika- ja terviseuuringud.

Kokku on toetatud 52 doktoranti.

Kõrghariduse välisturundus

www.studyinestonia.ee

SA Archimedes vastutab Eesti kõrghariduse tutvustamise koordineerimise eest ja töötab tugevas partnerluses ingliskeelset tasemeõpet pakkuvate Eesti kõrgkoolidega projekti Study in Estonia raames. Tegevused viiakse läbi EL Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava programmi DoRa tegevus 1 alt.

2011. aasta oli Study in Estonia jaoks neljas ühine tegevusaasta, mis tõi kaasa rahvusvaheliste uuringute tunnustust kui ka läbi aegade suurima kraadiõpet alustanud välistudengite vastuvõtu Eesti kõrgkoolides.

2011. aasta olulisemad tegevused:

Ühiselt osaleti kokku rahvusvahelistel haridusmessidel (Soome, Läti, Leedu, Venemaa, Ukraina, Kasahstan, Türgi, Hiina) ja ka võrgustikmessidel (EAIE ja NAFSA regionaalsed konverentsid ja messid).

2011. aastal jätkasime ka tutvumisreisidega Eestisse. Study in Estonia kutsel külastasid Eesti kõrgkooli Türgi haridusametnikud ning lisaks ka parimad EXPO maailmanäituse

raames Eesti ülikoolide töötubades osalenud Hiina tudengid koos õppejõududega.

Korraldasime hulgaliselt infopäevi, koolitusi, seminare ja vastuvõtte oluliste sihtgruppide esindajatele. Eesti ülikoolide õppejõud jätkasid töötubade läbiviimist välisülikoolides.

Lisaks andsime välja õppimisvõimalusi tutvustavaid materjale inglise, vene, soome, türgi ja hiina keeles. Esmakordselt valmis Eestis toimuvate suvekoolide trükis, ingliskeelne rakenduskõrgkoole tutvustav kogumik. Jätkasime doktoriõpet, stipendiume, ülikoole tutvustavate ja paljude muude trükiste avaldamist.

Uuringute positiivsed tulemused annavad lisavõimaluse Eesti kõrghariduse kvaliteedi näitamiseks, õppekavade tutvustamiseks ja välisülikoolide ja Eesti kõrgkoolide vahelise koostöö algatamiseks.

Study in Estonia on jätkuvalt pildil ka sotsiaalses meedias – nii ametlikumad kui meelelahutuslikumad Eesti kõrgharidust tutvustavad vi-

deod on üleval Youtube kanalil, lisaks on meie uudiseid ja kampaaniaid võimalik jälgida ka sotsiaalses meedias.

www.studyinestonia.ee

www.youtube.com/studyinestonia

www.twitter.com/studyinestonia

www.facebook.com/studyinestonia

Uuringud

Eeskätt on heade tulemuste taga meie ülikoolid, kes loovad uusi ingliskeelseid õppekavasid, siis ülikoolide tugistruktuuride ja tudengiorganisatsioonide jõupingutused ja loomulikult soodsad elamiskulud ning Eesti arenenud infrastruktuur. Uuringute positiivsed tulemused annavad lisavõimaluse Eesti kõrghariduse kvaliteedi näitamiseks, õppekavade tutvustamiseks ja välisülikoolide ja Eesti kõrgkoolide vahelise koostöö algatamiseks.

90% Eestis õppivatest välistudengitest arvavad, et Eesti on õppimiseks hea riik (maailma keskmine 88%)

Allikas: International Student Barometer™²⁰¹¹

Eesti on välisüliõpilaste meelest õppevahetuseks parim riik Euroopas (2. Portugal, 3. Austria)

Allikas: ESN Survey 2010

Valmis uus Study in Estonia kodulehekül, mis tutvustab Eesti kõrgkoole, ingliskeelseid õppekavasid, tudengite õpikogemusi ning kõike muud, mis Eestisse õppima tulevale välistudengile oluline. www.studyinestonia.ee on sihtasutuse tegevustest üks enim külastatuid lehekülgi.

Kõrghariduse arendusprogrammid

Programm Primus

primus.archimedes.ee

Primus on ajavahemikus 2008–2015 Euroopa struktuurivahenditest rahastatav programm, mida viib ellu SA Archimedes. Programmi eesmärgiks on toetada kõrgkooli õppe kvaliteeti ja tõsta lõpetajate konkurentsivõimet. Eesmärkide täitmiseks tehakse tiheadat koostööd 21 partneriga.

Õppejõudude õpetamis- ja juhendamisoskuste arendamine

2011. aasta algas õppejõudude õpetamis- ja juhendamisoskuste arendamise valdkonnas suurejooneliselt – toimus rahvusvaheline konverents „Kas õpetamine on kunst või teadus“, kus osales 375 õppejõudu üheksast erinevast riigist.

Möödunud aastal koolitati programmi raames 1918 õppejõudu. Kokku toimus üle 130 kõrgkoolididaktika, juhendamise ja e-õppe alase koolituse. Programmi raames koolitati ja asus tööle 11 uut mentorõppejõudu ning Tartus ja Tallinnas tegutsevad mentorite võrgustikud.

Õppejõudude pädevusmudel ühildati haridustehnoloogiliste pädevustega ja anti välja trükisena.

Kvaliteetse õpiväljundipõhise õppe arendamine

Programmist toetati 421 õppekava õpiväljundi arendamist. Esimesed kaheksa kõrgkooli läbisid kvaliteedijuhtimise jätkuprotsessi ja kolm kõrgkooli ning Eesti Üliõpilaskondade Liit alustasid osalemist kvaliteedijuhtimise protsessis.

Partnerkõrgkoolides viidi väljundipõhiste õppekavade arendamiseks läbi 20 koolitust 652 osalejale, 295 seminari 5880 osalejale (õppejõud, tööandjate esindajad ja kõrgkoolide juhtkonnad). Töötati välja koolitusmoodul „Praktika kõrgkoolis“ ja viidi läbi koolitused Tallinnas ja Tartus.

VÕTA rakendamise kvaliteedi arendamine

2011. aastal valmis Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine (VÕTA) käsiraamat – juhend õppeasutustele, kuidas ehitada üles VÕTA põhimõtetele vastav VÕTA süsteem.

VÕTA hindajate koolitusi viidi läbi 295 osalejale, nõustajate koolitusi 49 osalejale ning eneseanalüüsi kursuseid 311 osalejale. Lisaks viidi läbi 64 erinevat VÕTA-alast seminari 1491 osalejale ning 79 VÕTA infopäeva kokku 1218 osalejale.

Töötati välja ühtne VÕTA tagasisideküsimustik ja hindaja ning nõustaja kompetentsusprofiilid, uuendati taotlusvorme ning valmis STARR-tehnika rakendamise juhend. Samuti

viidi juba mitmendat aastat läbi VÕTA nädal – esmakordselt toimusid aga infotunnid ka väljaspool kõrgharidusasutusi ning seminare korraldati lisaks potentsiaalsetele taotlejatele ka kõrgkoolide töötajatele ja akadeemilisele personalile.

Strateegilise juhtimise suutlikkuse tõstmise toetamine kõrgkoolides

Programmi rakendamise toetamiseks korraldati hulgaliselt koolitusi nii juhtimise, kaasamise kui ka maksude, eelarve ja raamatupidamise teemal.

22 keskastmejuhti kõrgkoolidest lõpetasid viiest moodulist koosneva juhtimiskoolituse. Rakenduskõrgkoolide koostöö on süvenenud eri tasanditel (sh õppeprorektorite koostöö). On omandatud rahvusvahelist kogemust, sh kõrgkoolijuhtide õppereisid ja osalemine kaheksal väliskonverentsil. Partnerite tegevuskavad on edukalt ellu viidud ning eelarve on kasutatud eesmärgipäraselt.

Uuringute ja analüüside läbiviimine

2011. aastal lõppes kolm uuringuprojekti: „EUROSTUDENT IV“ (Praxis), „Keskhariduse lõpetajate valikud“ (Praxis), „Interkultuuriline sensitiivsus kui kaasaegses multikultuurilises keskkonnas toimetulekut mõjutav tegur“ (KVÕÜA).

Uuringuprojektide raames valmis kokku 16 uuringut. Uuringute tulemused avaldatud erinevates trükistes (sh teaduspublikatsioonides) ning uurijad on oma tulemusi esitlenud 22 rahvusvahelisel konverentsil.

Õppija toimetuleku toetamine

Kursus „Õppimine kõrgkoolis“ on kasutusele võetud 10 kõrgkoolis ning kokku osales 450 üliõpilast. Välja anti esimene eestikeelne kõrgkooliõppe käsiraamat „Õppimine kõrgkoolis. Tudengi käsiraamat“.

Kümnes partnerkõrgkoolis toetasid tuutorid esmakursuslaste kohanemist kõrgkooliõppega, 11 koolis korraldati nn esmakursuslaste eel-nädalat ning 13 partnerkõrgkooli andsid välja tudengiteatmikke. Üliõpilaste edasijõudmise toetamiseks on kõrgkoolides lisaks koolituste-

le korraldatud 123 õpi- ja karjäärinõustamise seminari 2903 osalejale.

Erivajadustega üliõpilaste stipendiumi sai 76 üliõpilast, Eesti Liikumispudega Inimeste Liit nimetas programmi Primus hea koostöö eest „Aasta tegu 2011“ nominendiks.

Eduko

Programm Eduko

eduko.archimedes.ee

Eduko on ajavahemikus 2009-2014 Euroopa Sotsiaalfondist rahastatav programm, mille eesmärgiks on Eesti haridusteaduse ja õpetajakoolituse edendamine ning populariseerimine.

Programmi eesmärkide täitmise nimel töötavad üheskoos SA Archimedes ja partnerid Eesti

Kunstiakadeemia, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Tallinna Pedagoogiline Seminar, Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Ülikool ja Tartu Ülikool.

Doktoriõpe ja uuringud

Eduko toel õpib doktorantuuri lisaõppekohtadel 7 haridusteaduse doktoranti. Rahastati 3 uut ja lõppes 4 analüüsi.

Programmist on toetatud uuringuid ja analüüsi kokku mahus 1,2 miljonit eurot. Kõikide programmist Eduko rahastatud uuringute ja analüüsidega saab tutvuda aadressil eduko.archimedes.ee/doktoriope-ja-uuringud.

Õppekavaarendus ja didaktikakeskused

Pedagoogilise praktika uuringus kaardistati õpetajakoolituse õppekavade pedagoogilise praktika korraldus ja rahastamine, uuringu alusel töötatakse välja riiklik pedagoogilise praktika kava.

Eduko toel valmisid TÜ-s ja TLÜ-s didaktikakeskuste ehk õppimisteaduste tippkeskuste projektid, millega pandi alus üle-eestilise didaktikavõrgustiku loomisele.

Eduko korraldatud konkurssidel toetati erinevaid algatusi:

- ▶ Toetati 8 uutset ideed õpetajakoolituse arendamiseks. Näiteks piloteeriti eripedagoogikas uut praktikamudelit, mille käigus loodi ülikooli juurde üliõpilaste praktika läbiviimiseks nõustamiskabinet.

- ▶ 4 õppejõudu käisid oma koolikogemuse värskendamiseks koolides või lasteaedades õpetajana tööl.
- ▶ Ülikoolide õppetöösse kaasati 12 tegevõpetajat, et tuua õpetajakoolitusse veelgi enam koolipraktikaga seotud inimeste kogemusi.
- ▶ Rahastati kümne uue ainekursuse või õppekava loomist valikkursuste õpetajate ettevalmistamiseks. Näiteks TÜ-s hakatakse õpetajaid ette valmistama karjääriõpetuse pakkumiseks ja TLÜ-s riigikaitse tundide andmiseks.

Õpetajakoolituse populariseerimine

Kuku raadios jätkus saatesari „KoolOn“ – kokku salvestati 24 saadet õpetajahariduse ja koolielu teemadel.

Esimest korda toimus OHHOO! konkurs (www.ohhoo.ee) leidmaks ägedaid haridusideid.

233 kandidaadi seas esitati konkursile nutikaid ideid, toredaid traditsioone ja pühendunud inimesi, mis on eeskujuks kogu Eestile.

HEA ÕPETAJA KUU

Hea õpetaja kuust võttis osa rekordarv koole

Oktoober on traditsiooniliselt Hea õpetaja kuu, mille eesmärk on väärtustada pedagoogide tööd, öelda õpetajale aitäh ja mõelda, mis teeb ühest õpetajast hea õpetaja. Kuu on jagatud neljaks teemanädalaks, mille raames tuuakse kokku õpetajad, õpilased ja lapsevanemad.

2011. aastal võttis Hea õpetaja kuust osa rekordarv koole ja lasteaedu üle Eesti. Osalejaid oli 337, mis on pea poole võrra mullusest rohkem.

Tallinna Ühisgümnaasiumi inglise keele õpetaja ja Eesti Õpetajate Liidu juhatuse esimees Margit Timakov rõhutab, et Hea õpetaja kuu jooksul on õpilastel võimalus oma õpetajale

midagi positiivset öelda ja lapsevanemal end koolieluga paremini kurssi viia. “Hea õpetaja kuu on hariduse väärtustamise kuu ka palju laiemalt terves ühiskonnas,” räägib Timakov.

Hea õpetaja kuu on õppeasutustes toimuva nägu. Kuu jooksul on liitunud koolides üleval „Kiida õpetajat!“ postkastid õpetajatele tänusõnade jagamiseks, samuti on võimalik saata elektroonilist tänukaarti.

Paljudes koolides kutsutakse tunde andma lastevanemad, toimuvad lahtiste uste päevad ning loengud nii õpetajatele kui ka lastevanematele.

Hea õpetaja kuu tegemistega saab end kursis hoida www.opetajakuu.ee vahendusel.

Õpetajahariduse infoboks Teeviida messipäevadel

Noortemessil Teeviit 2011 oli programmi Eduko toel esimest korda üles seatud Eesti õpetajahariduse infoboks, mis koondas Eesti kõrgkoole, kus on võimalik õpetajaks õppida.

Kohal olid Tallinna Ülikool, Tartu Ülikool, Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ning Tallinna Pedagoogiline Seminar. Messipäevade jooksul tutvustati õpetajaks õppimise võimalusi kõikides nendes kõrgkoolides.

Euroopa Noored Eesti büroo

euroopa.noored.ee

Euroopa Noored Eesti büroo rakendab Euroopa Liidu noorte kodanikuharidusprogrammi Euroopa Noored ning arendab noorsootöö koolitusvaldkonda Euroopa Sotsiaalfondi programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ toel.

Büroo panuse noorte ja noorsootöö arengusse 2011. aastal võib kokku võtta järgmiste näitajate abil:

Euroopa Liidu kodanikuharidusprogramm Euroopa Noored 2011. aastal:

- ▶ Toetati 150 projekti 285-st taotlusest kokku 1,84 miljoni euroga. Toetatud projektides osales üle 10 000 noore.
- ▶ Projektidest 55% kaasasid vähemate võimalustega noori. Projektidest osalenud noortest oli umbes 22 % erivajaduse või vähemate võimalustega, enim kaasati geograafiliste, majanduslike või sotsiaalsete raskustega noori.

- ▶ 84 noorsootöötajat ja noortejuhi osales rahvusvahelistel koolitustel.
- ▶ Eestis korraldati 27 koolitust 332 noorele ja noorsootöötajale.
- ▶ Korraldati üle 100 programmi teavitusürituse 6639-le noorele ja noorsootöötajale.
- ▶ Tegevused ja projektid said üle 500 meediakajastuse erinevates meediakanalites.
- ▶ Koostöös Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse, Noortevahetuse Arengu Ühingu EstYES ja Tallinna linnavalitsusega korraldati vabatahtlikule tegevusele pühendatud Euroopa Noortenädal, mille tegevustes osales üle 2000 noore.
- ▶ Tallinnas korraldatud rahvusvahelisel noortevaldkonna koolitussündmusel “Toolfair 2011” osales 126 noorsootöötajat Euroopast ja naaberriikidest.
- ▶ 2011. aastal valminud uuringu „Programmi Euroopa Noored raames toetatud tegevuste tulemuslikkus noorte tööturuvalmiduse ja ettevõtlikkuse tõstmisel“ andmetel mär-

kavad paljud programmi Euroopa Noored projektides osalejad enda juures haridus- ja tööalaste eesmärkide täpsustumist, suur enamik mitmete oskuste arengut. Suurim osa vastajatest märkis eelkõige sotsiaalsete oskuste paranemist ning teiste kultuuride esindajate paremat mõistmist.

Programm Noorsootöö kvaliteedi arendamine 2011. aastal:

- ▶ Korraldati **61 koolitust 1377 noorsootöötajale** ja koolitajale, sh algatati koolitusprogramm kohalike omavalitsuste noorsootöölase võimekuse suurendamiseks, et toetada kooliraskustega noori ja noori töotsijaid. Koolitustegevustes osalenute poolt on tagasisides esile tõstetud koolituste praktilist väärtust ja saadud teadmiste ning kogemuste head rakendusvõimalust oma igapäevatoos. Oluliseks väärtuseks

peetakse võimalust koolitustel jagada erialaseid kogemusi valdkonna inimestega.

- ▶ 2011. aastal valminud uuringu “Noorsootöötaja Eestis – tema pädevused ja koolitusvajadused” järgi on koolitused suurendanud noorsootöötajate teadmisi ja oskusi, arendanud nendevahelist võrgustiku- ja koostööd ning loonud parema aluse noorte konkurentsivõime tõstmiseks tööturul.

- ▶ Anti välja noortevaldkonna aja- kirja MIHUS noorsootöö identiteedi ja tuleviku, kooli ja noorsootöö koostöö ning noortevaldkonnas kasutatavate koolitusmeetodite teemadel.
- ▶ Töötati välja kvaliteedijuhised noortevaldkonna õppematerjalide koostamiseks.
- ▶ Salvestati ja avalikustati 16 õpemeetodi videod, mis aitavad meetodeid läbiviijatele atraktiivsemalt selgitada.
- ▶ Valmis noortevaldkonna koolitajate pädevusmudel ja koolitajate enesearengu mapp KOMA, koolitajatele korraldati Meetodimess ja mentorlusprogramm.
- ▶ Teist korda valiti noortevaldkonna aasta koolitaja, tiitli pälvis õppejõud ja noortevaldkonna koolitaja Urmo Reitav.

Eesti noored aitasid Makedoonias teatrifestivali läbi viia

ANNA MOSSOLOVA,

Eesti UNESCO Noorte Ühenduse juhatuse liige

Juba mitu aastat järjest kevadel muutub Makedoonia pealinn Skopje alteratiivse teatrifestivali “Faces without Masks” lavaks, millele sõidab rahvast kokku igalt poolt, et näidata oma lava- ja näitlejameisterlikkust.

Aastatel 2010. ja 2011. saatis MTÜ Eesti UNESCO Noorte Ühendus programmi Euroopa Noored toel Eesti töötuid noori Skopjesse teatrifestivali läbiviimisele kaasa aitama. Vastuvõtva organisatsiooniks Makedoonias oli Volunteers Centre Skopje.

Euroopa vabatahtliku teenistuse (EVS) projekt “Faces without Masks 2011” kestis kaks kuud, mille jooksul neli Narvast pärit neiu koostöös teiste Euroopa vabatahtlikega valmistasid ette festivali reklaammaterjale, tervitasid ürituste külalisi, aitasid osalejaid, osutasid tehnilist tuge etenduste ajal, pildistasid festivali sündmusi ning osalesid ise teatraalsetes töötubades. Projektis osalenud Aleksandra (22), Anastassia (23), Jekaterina (19) ja Milana-Ilona (20) viisid ellu ka omi algatusi. Näiteks maalikunstis andekas Aleksandra joonistas koomikseid vabatahtlike elust kohaliku noorteajalehe jaoks.

Kõige silmapaistvamaks vabatahtlike toeks sai aga tänava flash-mob “Plastic Fantastic”, mille eesmärgiks oli tõsta keskkonnaalast teadlikkust Skopje elanike hulgas. Vabatahtlikud meisterdasid endale taaskasutusmaterjalidest muusikariistad ja kostüümid ning korraldasid temaatilise muusikaetenduse linnapargis, mille käigus õpetati lastele kuidas ülearuseid asju loovalt kasutada.

Kõige tähtsamaks projekti tulemuseks võib nimetada seda, et noored, kes enne oma teenistust pikaajaliselt ei õppinud ega töötanud, võitsid teenistusel tagasi usu iseendasse ja oma tulevikku. Vabatahtlikud muutusid enesekindlamateks, algatusvõimelisemateks ning olid tulevikuplaane täis. Koju naasmisel läks Jekaterina edasi õppima, Milana-Ilona tööle, Anastassia teisi riike avastama ja Aleksandra asus oma perekonda looma.

Teaduskoostöö keskus

Teaduskoostöö keskus töötas 2011. aastal 5 bürood:

- ▶ T&A rahvusvaheliste koostööprogrammide büroo
- ▶ T&A riiklike programmide büroo
- ▶ Eesti teadusinfosüsteemi büroo
- ▶ Teaduskompetentsi Nõukogu büroo
- ▶ Teaduse populariseerimise üksus

Rahvusvaheliste koostööprogrammide büroo

Suures osas oli rahvusvaheliste koostööprogrammide büroo töö seotud tulevase raamprogrammiga Horizon 2020. Seisukohtade kogumiseks viidi läbi veebipõhine küsitlus. 7. aprillil korraldasime koostöös Euroopa Majaga tulevase raamprogrammi teemalise ümarlaua. Koostöös kõigi Eesti osapooltega valmisid Euroopa Komisjonile esitatud seisukohad (ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm?pg=responses).

2. detsembril korraldasime konverentsi „**Eesti horisont 2020**“, kus osalejad said põhjaliku ülevaate Euroopa Komisjoni plaanidest, EL eesistujariigi seisukohtadest, tulevase eesistuja plaanidest, kui ka Eesti plaanidest ja Eesti positsioonide kujundamisest. Toimus töögruppides, kus anti ülevaade Horisont 2020 temaatilistest prioriteetidest.

Konverentsi korraldajad tööhoos

*Festis töötavaid väliteadlaseid
kevadisel matkal Soomaal*

7. raamprogrammi tulemuste tutvustamiseks toimus märtsis traditsiooniline aastakonverents. 20. juulil avanesid 7. raamprogrammi uued konkursid. See on raamprogrammi ajaloos kõige suurema eelarvega (9 miljardit eurot) konkurss.

7. raamprogrammi on taotluse esitanud kokku 390 Eesti organisatsiooni. Proportsionaalselt moodustasid Eesti edukad taotlejad 2011. aastal 3,63% taotlejate koguarvust. Euroopa Komisjoni poolne rahastus Eestile (54,6 miljonit eurot) moodustab 0,25% EL-27 kogueelarvest.

Euroopa teaduse ja tehnika alane koostöö COST

COST on riikidevahelise teaduskoostöö vanimaid vorme Euroopas. Eesti ühines aasta jooksul 19 projektiga. Kokku osaleti kuue valdkonnakomitee projektides, neist kõige aktiivsemalt ESSEM ning ICT valdkondades. Kokku osalevad uutes COST projektides teadlased 7 erinevast institutsioonist, neist lõviosa neljast avalik-õiguslikust ülikoolist.

euraxess
RESEARCHERS IN MOTION

EURAXESS võrgustik

EURAXESS võrgustiku põhiülesandeks on Eestisse tulevate väliteadlaste nõustamine. SA Archimedes koordineerib võrgustiku tööd, korraldab koostöös ametiasutustega koolitusi ning haldab Eestisse tulevatele väliteadlastele mõeldud portaali euraxess.ee.

2011. aastal vastas EURAXESS võrgustik 265 päringule. Väliteadlaste nõustajatele viidi 2011. aastal läbi koolitused koostöös Haigekassa ja Sotsiaalkindlustusametiga ja Politsei- ja Piirivalveametiga. Väliteadlastele korraldati kaks üritust. Kevadel toimus rabamatk Soomaal, kus osales 50 väliteadlast. Novembris korraldas EURAXESS võrgustik väliteadlastele reisi Narva, millel oli 101 osalejat.

Riiklike programmide büroo

Keskkonnakaitse ja –tehnoloogia T&A toetamise programmi **KESTA** programmdokument kinnitati 25.03.2011 haridus- ja teadusministri käskkirjaga. Programmi elluviimise üheks aluseks oli programmi nõustava nõukogu, töö käivitamine. Toimus üks taotlusvoor, taotlusvooru esitati 12 taotlust kogusummas ligikaudu 12 miljonit eurot.

Tervisehoiuteaduste võimekuse edendamise programm **TerVE** kinnitati haridus- ja teadusministri käskkirjaga 20. mail 2011. Programmil on 8 partnerit: EMÜ, KBFI, TTÜ, TLÜ, TÜ, TAI, Vähi TAK ja OÜ Protobios. Programmi TerVE elluviimiseks kuulutati 2011. a jooksul välja kaks taotlusvooru.

Kliima- ja polaaruuringu tegevuskava (KKTP) alustas büroo aktiivsemalt planeerimistegevust. KKTP juhtkomitee koosolekul otsustati, et põhipartneriks jääb TTÜ, kes kaasates teisi osalisi koostab 2012.a kliima- ja polaaruuringu tegevuskava 2014-2020, mis oleks ka sisendiks järgmisesse tõukefondide perioodi. Büroo korraldab tegevuskava rahvusvahelise hindamise.

Eesti teaduse infrastruktuuride teekaart

Jätkus 2010. aastal alanud Eesti teaduse infrastruktuuride teekaardi objektidega seotud tegevus. Nõustati üheksat rahastuse saanud teekaardi objekti rahastustaotluste täitmisel, majanduskavade koostamisel ja konsortsiumilepingute koostamisel.

Lisandus teaduse infrastruktuuri teekaardi objektidega seotud taotluste nõustamine „Teaduse rahvusvahelistumise“ programmi taotlusvoorudes, nõustati kaheksat taotlust: **ESSource**, **EKK_MAX**, **ESTO-ESO**, **SCIPECS**, **CERN+**, **EML+**, **GEOKOSMOS**, **INSTRUCT**. Esimeses neljas osaleb Teaduskoostöö keskus kaastäitjana, kahes järgmises koostööpartnerina.

Eesti teadusinfosüsteem (ETIS)

ETIS-e (www.etis.ee) vahendusel toimusid 2011. aastal 13 erinevat taotlusvooru või aruannete esitamist. Kokku esitati menetlejatele **2270**

elektroonilist dokumenti. Lisaks sõlmiti Eesti Teadusfondi grandiprojektidele ETIS-e vahendusel 2011. aastaks **559 lepingut.**

ETIS-es registreeritud isikute arv jõudis **34 500-ni**, ETIS-es registreeritud ja kinnitatud publikatsioonide arv küündis üle **124 000**. 2011. aastal toimus **409** administreeritava uudise lisamine teadusportaali.

Olulisim tööloik ETIS-e üksuse töös oli jätkuvalt kasutajatoe pakkumine, ETIS-e administreerimine, konsultatsioonid teadustulemuste klassifikaatorite osas, seda nii telefonitsi, e-posti teel kui ETIS-e siseste kasutajateadete vastamisel.

Teaduskompetentsi nõukogu (TKN) büroo

Teaduskompetentsi nõukogu büroo tegevussuunad 2011 aastal olid TKNi teenindamine ja teadus- ja arendustegevuse evalveerimine.

TKN-i teenindamise raames viidi läbi 2010 lõppenud sihtfinantseeritud teadusteemade lõpparuannete hindamine ning valmistati ette ja viidi läbi 2012. a sihtfinantseeritavate teemade taotlusvoor.

Teadus- ja arendustegevuse evalveerimisega seoses toimus 2010. aastal korralise evalveerimise tulemustele pühendatud rahvusvaheline konverents. Viidi läbi riiklike programmide „**Humanitaar- ja loodusteaduslikud kogud (2004-2008)**“ ja „**Eesti keel ja rahvuslik mälu (2004-2008)**“ ning „Eesti keele keeletehnoloogiline tugi“ sihtevalveerimine. Valmistati ette ning viidi läbi põllumajandusteaduste (kitsam valdkond – taimekasvatus) rahvusvaheline sihtevalveerimine.

Teaduse populariseerimise üksus

Noored leiutajad suvekoolist

TeadPop üksus korraldab Eesti õpilaste ja üliõpilaste teadustööde, noorte leiutajate ning kasvatusteaduslike teadustööde riiklike konkursse ja teaduse populariseerimise projektikonkurssi. Lisaks koordineerib üksus Õpilaste Teadusliku Ühingu tegevust ja korraldab Eesti teaduse populariseerimise auhinna väljaandmist. Samuti valmistatakse ette ja korraldatakse Eesti õpilaste osalemist Euroopa Liidu noorte teadlaste konkursil ja teistel rahvusvahelistel konkurssidel ning üritustel. Teadpop on ka Euroopa Sotsiaalfondi teaduse populariseerimise programmi TeaMe elluviija.

Eesti teaduse populariseerimise auhinna ülevõtmisega on juba mitmeid aastaid olnud seotud teadusmeediakonverents, 2011. aastal toimus 4. teadusmeediakonverents „MIDA?!“

teadusaasta miks.ee

Konkursid 2011

<i>Konkurss</i>	<i>Taotlejaid</i>	<i>Preemiaid, rahastusi</i>	<i>Preemiafond</i>
Kasvatusteaduslike tööde riiklik konkurss	48	7	4 350
Teaduse populariseerimise projektikonkurss	116	28	168 253
Eesti õpilaste teadustööde riiklik konkurss	105	12	11 400
Eesti teaduse populariseerimise auhinna konkurss	29	11	21 500
Üliõpilaste teadustööde riiklik konkurss	368	55	62 080
Noorte leiutajate konkurss	827	40	25 950
Kokku	1 493	153	293 533

TeaMe programm

2011 esimesel poolaastal, alates 15. jaanuarist kuni mai lõpuni, olid ETV eetris TeaMe programmist hangitud teaduse ja tehnoloogiategemalised saatesarjad. Kummastki sarjast oli eetris 16 osa, teadlaste tööst rääkiv „Püramiidi tipus“ oli eetris laupäeviti kell 18 ning noorte võistlusemärg „Rakett69“ samuti laupäeviti kell 19.30.

Lisaks oli „Püramiidi tipus“ saatele toeks **veebiakadeemia.ee**, **Neeme Raua raadiosaated** teadlastest Vikerraadios ning **Rohelise kooli**

viktoriin õpilastele. Keskmiselt oli saadete esimesel näitamisel (arvestamata kordussaadeteid) TV-s vaatajaid keskmisel vastavalt 70 625 („Rakett69“) ja 40 250 („Püramiidi tipus“).

23. septembril kuulutati Tartus, Teadlaste Öö raames AHHA teaduskeskuses, haridus ja teadusminister Jaak Aaviksoo poolt avatuks Teadusaasta 2011-2012.

Käivitus Teadusaasta kampaanialeht veebiadressil **miks.ee**, kus regulaarselt uueneb partnerite ja teadusaasta kalendris olevat ürituste info. 2011. aasta lõpuks lisati kalendrisse

veidi rohkem kui 250 üritust ning miks.ee kodulehel oli rohkem kui 22 000 unikaalset külastajat. Teadusaasta kampaaniate raames toodeti ja avaldati teleklippe, raadioreklaame, välimeedia plakateid, internetireklaame, koolide plakateid ning meenekleeppe.

2012. aasta jaanuaris käivitus noorte karjääriskampaania „Reaalne karjäär!“, mis tutvustab loodus-, täppis ja tehnikateaduste valdkonnas töötamise võimalusi.

Üldhariduskooli õppesisu täiendamine ja värskendamise tegevuse raames sõlmiti lepingud ülikoolidega gümnaasiumi valikkursuste loomiseks: Loodusteadused, tehnoloogia, ühiskond; robotika ja mehhatroonika, geoinformaatika, rakenduste loomise ja programmeerimise alused, majandusmatemaatika elemendid, arvuti kasutamine uurimistöös.

„Rakett 69“ – noored ja andekad teadlased

Võistlussaates „Rakett 69“ tuli kaheteistkümmel taibukal noorel lahendada erinevaid ülesandeid, mis nõudsid lisaks teadmistele matemaatika, keemia, füüsika ja bioloogia vallas ka loovust, loogikat ja meeskonnatööd.

Näiteks pidid noored ehitama makaronidest võimalikult tugeva silla, tegema punasest kapsast pH-indikaatori ja programmeerima robotit. Saatesarja võitis Juhan Koppel, kes 10 000 euro suurust preemiat plaanib kasutada välismaal õppimiseks.

„Rakett69“ ristmeediakasutus toimub sarja kodulehel veebisaadetes, mis keskenduvad ülesannete sisule, 5-min raadiosaatena Raadio2-s ning saate lehel Facebookis toimuvate auhinnamängudega.

Saadet vaadanud noortele meeldisid kõige rohkem seal näidatud katsed ja ülesanded, mis tekitasid huvi, panid kaasa mõtlema ja hoidsid põnevust lõpplahenduse osas. Noorte jaoks oli huvitav jälgida, kuidas keeruline probleem lõpuks lahenduse leiab ja saate osalised lahendusi otsivad.

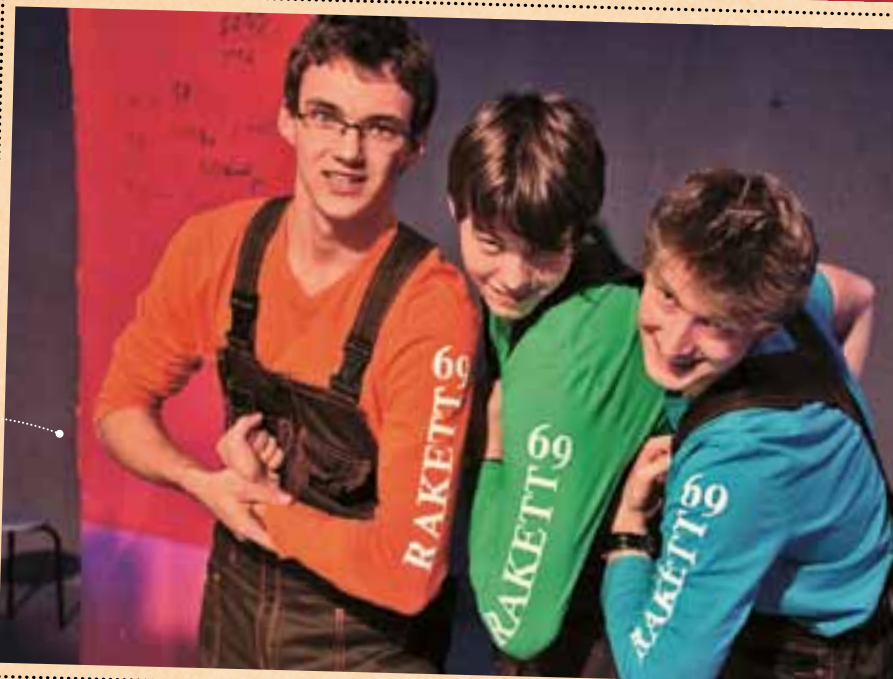
Telesaated valmivad teaduse populariseerimise **TeaMe** programmi raames, mida rahastab Euroopa Sotsiaalfond. Saatesarja eesmärk on ergutada ja suunata noorte uudishimu, tõsta teadlikkust teaduse ja tehnoloogia rollist meie igapäevaelus ja Eesti teadlaste ja inseneride panusest teaduse ja tehnoloogia arengusse üldiselt.

ALIIDE (18):

„Meeldis ... see oli nagu siuke noorte saade, kus pannakse sind ka nuputama, et see ei ole niisama mingi noorte naljasaade. See oli siuke, kus tutvustati erinevaid teadusharusid ja ülesandeid ning pani mõtlema ja seeläbi oli selline unikaalne.“

KASPAR (16):

„Meeldis kogu see töö, mis nad tegid seal, et kuidas lõpuks ikka leida see lahendus, kuidas jõuti selleni.“

Rakett 69
teise hooaja osalejad
Mats Mikkor,
Timothy Henry Charles Tamm
ja Madis Ollikainen.
Filmi autor
produtsent Kaspar Kaljas.

Struktuuritoetuste rakendamine

Euroopa Sotsiaalfond toetab inimesi, kes aitavad kaasa teaduse ja kõrghariduse arendamisele

str.archimedes.ee

Aastal 2011 said eurotoetusest kasu ligikaudu **53 tuhat** inimest, kelle hulgas oli teadushuvilisi gümnasiste, haridustee katkestanud üliõpilasi, doktorante, välisüliõpilasi, teadlasi, õppejõude, välisprofessoreid ja teisi, kes teaduse ja kõrghariduse valdkonnas tegutsesid.

Kokku kasutati eurotoetusi aastal 2011 **summas 23,46 miljonit eurot**, mis on umbes kaks ja pool korda suurem euroraha maht kui 2010. aastal.

Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest jagati 2011. aastal viimased toetussummad. Kõrgkooli

innovatsiooni taotlusvoorus said toetust 11 projekti kogusummas 1,2 miljonit eurot. Kaasaegsete IT-lahenduste rajamiseks said toetust seitse projekti, loovaid ja uuenduslikke õppemeetodeid luuakse ühe projekti kaudu. Kolme projekti kaudu tõhustatakse kõrgkooli töökorraldust.

Kuidas edeneme numbrites?

- ▶ Kõrgkoolide ja ettevõtete koostöös on uusi ja uuendatud täiendusõppekavasid valminud 76 ja tasemeõppekavasid 45
- ▶ Doktorikoolide alameetme lisaraha toel on tagasi õppima suundunud 79 doktoranti

- ▶ Teaduse populariseerimise meetmest TEE-ME on huvitegevuses osalenud üle 7 tuhande noore
- ▶ Euroraha toel töötavaid tippteadlasi on Eestis 13
- ▶ Dora programmi toel on Eestisse asunud õppima 80 välismagistranti
- ▶ Populaarse TULE programmi kaudu on tagasi ülikooli suundunud 955 inimest

Mida arvame ise endast ja toetuse saajast?

Kuigi aastal 2011 tõusid rahalised mahud, suutis rakendusüksus toetusi samas mahus ka menetleda. Valdavalt on teaduse ja kõrghariduse ESF toetuse kasutajad ülikoolid. Arvestades erinevate toetuskeemide paljusust on ülikoolid selle kasutamisega hakkama saanud. Tõusnud on oluliselt ka eurorahaga seotud dokumentide kvaliteet, mis aitab ka rakendusüksusel kiremini rahataotlusi menetleda.

*Eesti
Lennuakadeemia
uus hoone*

Euroopa Regionaalarengufond aitab kaasa teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide taristu loomisele

2011. aasta lõpuks oli avatud 11 erinevat meetet teadus- ja arendustegevuse ning kõrghariduse toetamiseks, neist 5 avanes aastal 2011. Toimus 12 erinevat avatud taotlusvoorut ning avati 3 valdkondlikku programmi.

Enamik prioriteetse suuna vahenditest on suunatud TA&I strateegias toodud oluliste valdkondade arendamisele. Strateegia kohaselt on eelisarendatavateks valdkondadeks keskkon-

natehnoloogia, materjalitehnoloogia, biotehnoloogia, energiatehnoloogia, tervishoid ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia.

2011. aasta seisuga oli toetust antud ühtekokku 340-le projektile, millest sama aasta seisuga lõpetati 97 projekti. Enamik lõpetatud projektidega seotud toetustest oli antud väikesemahulise teadusaparatuuri soetamiseks.

2011.aastal avati kahe suure rakenduskõrgharidust andva asutuse õppehooned. Augustis avati **Eesti Lennuakadeemia uus hoone** Tartumaal Ülenurmes (toetuse maht 4,3 miljonit eurot) ning novembris avati Tartu Tervishoiu Kõrgkooli uus hoone Tartus (toetuse maht 7,9 miljonit eurot).

(<http://www.eava.ee/>)

Archimedes numbrites

Archimedese töötajad

- ▶ 2011. aasta lõpuks töötas sihtasutuses Archimedes 158 inimest, neist 122 täis- ja 20 osalise tööajaga.
 - ▶ Rasedus- või lapsehoolduspuhkusel oli 16 töötajat.
 - ▶ Aasta jooksul asus tööle 21 uut töötajat, neist 16 tähtajalise töölepinguga.
 - ▶ Töötajatest 86% olid naised ja 14% mehed.
- ▶ Töötajate keskmine vanus oli 34,6 aastat.
 - ▶ Sihtasutuse noorim töötaja oli 22 ning kogenuim töötaja 74 aastat vana.
 - ▶ Kõigi töötajate keskmine töösuhte pikkus kokku oli 3,4 aastat.
 - ▶ Kõige pikem tööstaaž oli 14,5 aastat.

Auditi komitee • • *Sihtasutuse nõukogu*

Sihtasutuse juhatus

Juhatusesimees
(Tallinna kontor)

Juhatuseliige
(Tartu kontor)

Strateegiline juhtimine

	Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuur	Hariduskoostöö keskus	Euroopa Noored Eesti büroo	Kõrghariduse arenduskeskus	Teaduskoostöö keskus*	Struktuuri- toetuste rakendusüksus
Finantsosakond		Üldhariduse büroo	Euroopa Noored projektide üksus	Mobiilsusbüroo	T&A rahvusvaheliste koostööprogrammide büroo	T&A majanduskeskkonna arendamise büroo
Finantsjuhtimine		Kutsehariduse büroo	Noorsootöö arendamise üksus	Primuse büroo	T&A riiklike programmide büroo	T&A inimressursi arendamise büroo
Administratiiv- osakond		Täiskasvanu- hariduse büroo		Eduko büroo	Eesti teadusinfo- süsteemi büroo	
Personalijuhtimine		Eesti ENIC/NARIC keskus		Kommunikat- sioonibüroo	Teaduse populari- seerimise büroo	
Dokumendi- ja andmehaldus		Eesti Eurydice üksus			Teadus- kompetentsi nõukogu büroo	
Õigusteenindus		Infobüroo				
Kommunikat- siooni korraldus						
Infosüsteemide korraldus						

*alates 1. aprillist 2012 kuulub Teaduskoostöö keskus Eesti Teadusagentuuri koosseisu.

Kvaliteedi- juhtimissüsteem

Archimedese eelarve 2011

<i>1. Tulu</i>		(€)
1.1.	EV riigieelarvest	144 203 121
	sh struktuuritoetused ja kaasfinantseerimine	116 324 390
1.2.	Euroopa Komisjoni jt välisvahendid	7 598 696
1.3.	Muud kulud katteallikad	23 875 200
1.4.	Majandustegevusest laekuv tulu	13 443
<i>Tulu kokku</i>		175 690 460
<i>2. Kulud</i>		
2.1.	Juhtimine ja tugitegevused	496 320
2.2.	Põhitegevused sh	175 194 140
2.2.1.	Hariduskoostöö keskus	9 025 126
2.2.2.	Euroopa Noored eesti büroo	2 836 801
2.2.3.	Kõrghariduse arenduskeskus	12 403 693
2.2.4.	Eesti Kõrghariduse kvaliteediagentuur	1 052 536
2.2.5.	Teaduskoostöö keskus	6 688 020
2.2.6.	Struktuuritoetuste rakendusüksus	143 187 964
<i>Kulud kokku</i>		175 690 460
<i>sh toetused</i>		166 364 689

*Andke mulle toetuspunkt
ja ma liigutan maailma!*

- Archimedes.

